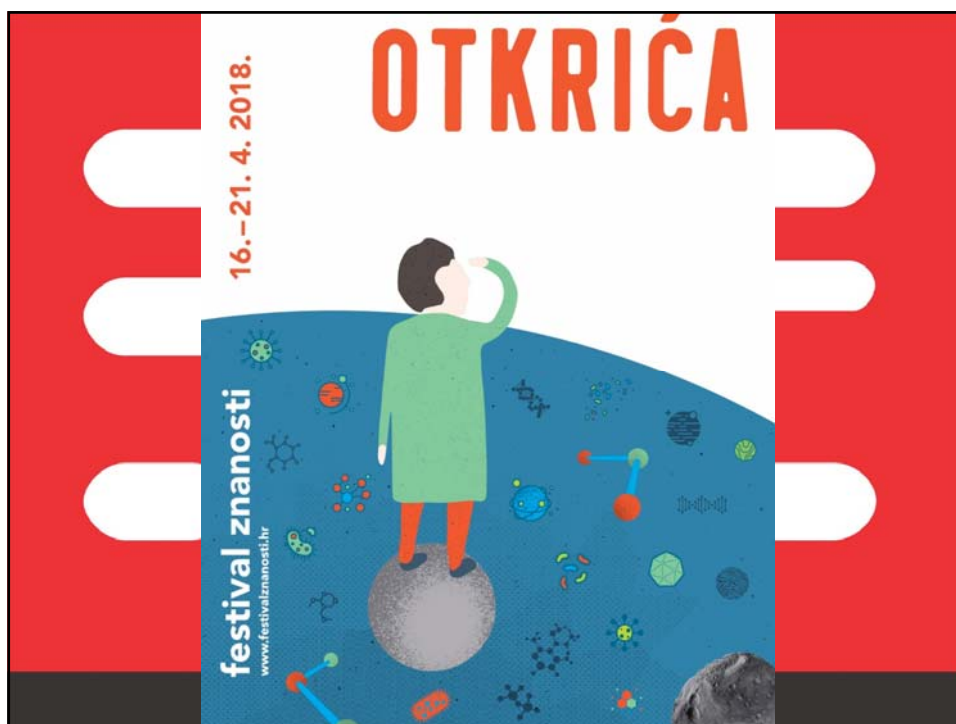

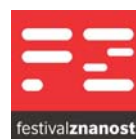
Otkriće cijene

Festival znanosti 2018.

Domagoj Sajter, Ekonomski fakultet u Osijeku

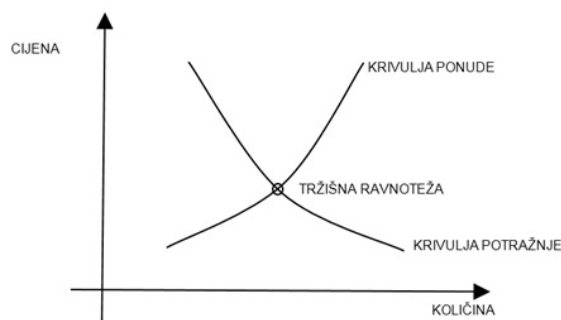
Sadržaj

- Odakle cijene?
- Tko je *otkrio* cijenu?
- Kako su cijene postale popularne?

Cijena = ponuda vs. potražnja

- standardna prva lekcija ekonomije

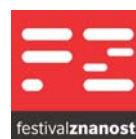
Cijena $\neq$ ponuda vs. potražnja

- standardna prva lekcija ekonomije

- prof. dr. Steven Levitt, University of Chicago

„It took me 15 years between when I took the beginning economics to when I wrote the textbook to actually think hard enough about demand curves to really understand them.” ([link](#))

Cijena = mjerilo vrijednosti

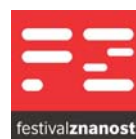
- osnovne funkcije novca:

1. **mjerilo vrijednosti**,
2. sredstvo razmjene, i
3. spremište vrijednosti kroz vrijeme

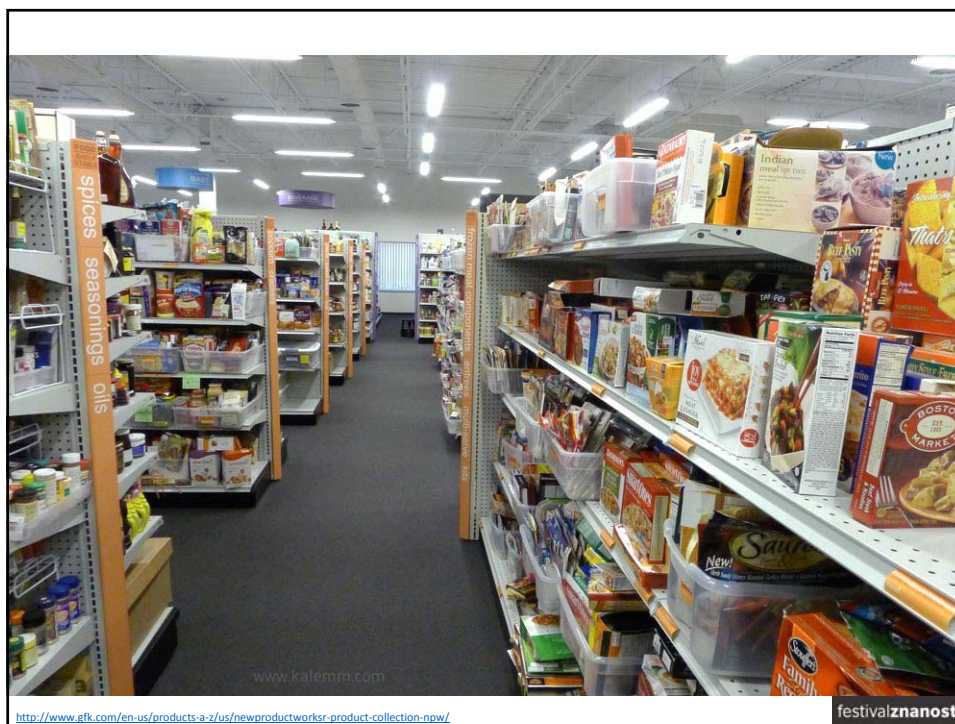
Cijena $\neq$ mjerilo vrijednosti

- cijena = konsenzus u određenom trenutku, na određenom mjestu, jednog kupca i jednog prodavača o količini novca koji je potreban da bi se dogodila kupoprodaja
- gotovo uvijek **prodavaču** objekt kupoprodaje **vrijedi manje** a **kupcu** **vrijedi više** od cijene koju su dogovorili

Tko određuje cijene?

Ponuda.

festivalznanosti

Jedan od “najkapitalističkijih” proizvoda u „najkapitalističkijoj” državi?

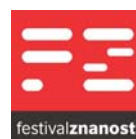
Jedan od “najkapitalističkijih” proizvoda u „najkapitalističkijoj” državi?

- cijena Coca-cola = ponuda vs. potražnja?
- od 1886. sve do kasnih 1950-ih, tijekom **70 godina** boca ove šećer-vode je **konstantno** imala cijenu od **pet centi** ([link](#))
- [1999.](#): eksperiment s prodajnim aparatom: *fail*

Ok. Tko je prvi „otkrio” cijenu?

- kvekeri: kršćanska denominacija, pojavila se u Engleskoj sredinom 17. stoljeća i poslije proširila po SAD-u
- kvekeri smatraju nemoralnim da različiti kupci plaćaju različite cijene

...tko je prvi „otkrio” cijenu?

- vlasnik lanca robnih kuća **Macy's** u New Yorku, Rowland Hussey Macy, bio je kveker

- 1870-ih uveo [cijene](#)

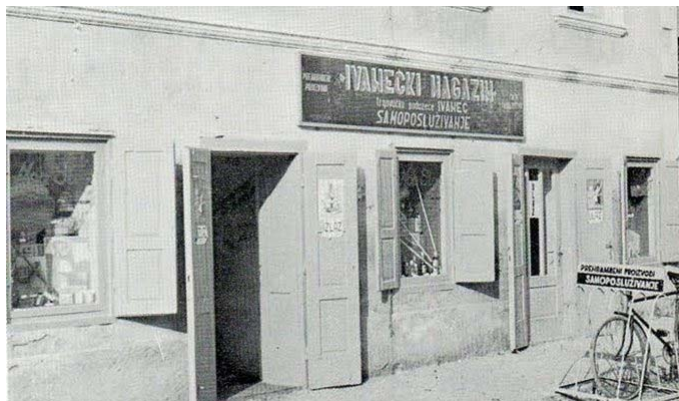
Kako su cijene postale popularne?

- samoposluge
- prva u svijetu 1916. g.:
Piggly Wiggly u Memphisu, SAD

...kako su cijene postale popularne

- prva samoposluga u jugoistočnoj Europi:
u **Hrvatskoj, 1956. g. u Ivancu** ([link](#))

...zaključno

- krivulje ponude i potražnje su najčešće apstrakcije, idealizacije
- dodatno čitanje:

<https://mises.org/library/limits-supply-and-demand>

Hvala!